

ปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36
The Multi-Level Factors Affecting the Public Mind of the First Year High
School Students Secondary Educational Service Area Office Area 36

จิราภรณ์ กองเงิน¹
สุชาติ ลีตระกูล²
ปรามินทร์ อริเดช³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 1,822 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้แบ่งเป็นแบบสอบถามทั้ง 3 ส่วน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์พหุระดับ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1 ปัจจัยระดับนักเรียน พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างปัจจัยระดับนักเรียนแต่ละตัวแปรกับการมีจิตสาธารณะของนักเรียน พบว่า ปัจจัยระดับนักเรียน ได้แก่ การขัดเกลาทางสังคม การมองโลกในแง่ดี การมีความรู้สึกรับผิดชอบ การเห็นคุณค่าในตัวเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสาธารณะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .830, .474, .747 และ .758 ตามลำดับ และทั้งนี้ปัจจัยระดับนักเรียนร่วมกันพยากรณ์การมีจิตสาธารณะของนักเรียนได้ร้อยละ 75.09

2 ปัจจัยระดับห้องเรียน เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างปัจจัยระดับห้องเรียนแต่ละตัวแปรกับการมีจิตสาธารณะของนักเรียน พบว่า ปัจจัยระดับห้องเรียน ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของครู ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสาธารณะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .861 และ .741 ตามลำดับ และทั้งนี้ปัจจัยระดับห้องเรียนร่วมกันพยากรณ์การมีจิตสาธารณะของนักเรียนได้ร้อยละ 76.60

3 ปัจจัยระดับโรงเรียน เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างปัจจัยระดับโรงเรียนแต่ละตัวแปรกับการมีจิตสาธารณะของนักเรียน พบว่า ปัจจัยระดับโรงเรียน ได้แก่ นโยบาย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสาธารณะของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย email: jane_jara7730@hotmail.com

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

.973 และทั้งนี้ปัจจัยระดับโรงเรียนร่วมกันพยากรณ์การมีจิตสาธารณะของนักเรียนได้ร้อยละ 94.62

4. สมการพยากรณ์มีความสำคัญที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนในรูปคะแนนมาตรฐาน
ได้ดังนี้

โมเดลระดับนักเรียน (Within – Student Model)

$$Y = P0 + P1*(\text{การขัดเกลาฯ}) + P2*(\text{การมองโลกฯ}) + P3*(\text{การมีความรู้สึกรับผิดชอบ}) \\ + P4*(\text{การเห็นคุณค่าฯ}) + E$$

$$Y = 3.524 P0 + 0.269 (\text{การขัดเกลาฯ}) + 0.075 (\text{การมองโลกฯ}) + 0.188 (\text{การมีความรู้สึกรับผิดชอบ}) + 0.425 (\text{การเห็นคุณค่าฯ}) + 0.041$$

โมเดลระดับนักเรียน (Within – Student Model)

$$P0 = 3.524 + R0$$

$$P1 = 0.269 + R1$$

$$P2 = 0.075 + R2$$

$$P3 = 0.188 + R3$$

$$P4 = 0.425 + R4$$

โมเดลระดับห้องเรียน (Within – Class Model)

$$Y = B00 + B01*(\text{สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน}) + B02*(\text{พฤติกรรมการสอนของครู}) + R$$

$$Y = 3.485 + 0.466 (\text{สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน}) + 0.345 (\text{พฤติกรรมการสอนของครู}) \\ + 0.017(R0)$$

โมเดลระดับห้องเรียน (Within – Class Model)

$$B00 = 3.485 + R0$$

$$B01 = 0.466 + R1$$

$$B02 = 0.345 + R2$$

โมเดลระดับโรงเรียน (Within – School Model)

$$B00 = G000 + G001 (\text{นโยบายสถานศึกษา}) + U00$$

$$B00 = 3.481^{***} + 0.778 (\text{นโยบายสถานศึกษา}) + 0.344 (U00)$$

โมเดลระดับโรงเรียน (Within – School Model)

$$G000 = 3.481 + R0$$

$$G001 = 0.778 + R1$$

คำสำคัญ: การมีจิตสาธารณะ ปัจจัยพหุระดับ การวิเคราะห์พหุระดับ

Abstract

For this dissertation, the researcher investigated of “The Multi-Level Factors Affecting the Public Mind of the First Year High School Students Secondary Educational Service Area Office Area 36.” The samples consists of 1,822 secondary students which studying in grade 1 of secondary educational class level by stratified random sampling method. The researching tools for data collection separated into three sections. The analysis method is multi-level analysis level 3 by HLM version 6.03, and program utilities. The multi-level factors affecting the public mind of the first year high school students, Secondary Educational Service Area Office Area 36 findings were as follows.

1. Level of Student factor considering, simple correlation for each variable of student level and the public mind of students finding level of student such as socialization, optimism, responsibility, and self-esteem are positive to the students public mind have significance positive at .01 by correlation follows .830, .474, .747, and .758, co-predication of level of student factor for considering, the public mind of the students with its percentage of 75.09

2. Level of class factor for considering, simple correlation for each variable of class level and the public mind of students finding level of class such as teaching behavior of teachers, and the relationship between students and teachers have significantly positive correlate at .01, correlation follow .861 and .741, co-predication of level of student factor for considering, the public mind of the students with its percentage of 76.60

3. Level of school factor for considering, simple correlation for each variable of school level and the public mind of students finding level of class such as school policy have significantly positive correlate at .01, correlation follow .973, For the factors of school level, we found that the average total of the public mind of the students with its percentage of 94.62

4. The significant of predication equation in standard score for affecting the effectiveness of the public mind of the students.

Within-Student Model

$$Y = P0 + P1*(Socialization) + P2*(Optimism) + P3*(Responsibility) + P4*(Self-esteem) + E$$

$$Y = 3.524 P0 + 0.269 (\text{Socialization}) + 0.075 (\text{Optimism}) \\ + 0.188 (\text{Responsibility}) + 0.425 (\text{Self-esteem}) + 0.041$$

Within – Student Model

$$P0 = 3.524 + R0$$

$$P1 = 0.269 + R1$$

$$P2 = 0.075 + R2$$

$$P3 = 0.188 + R3$$

$$P4 = 0.425 + R4$$

Within – Class Model

$$Y = B00 + B01*(\text{Relationships between students and teachers}) + \\ B02*(\text{Teaching behavior of teachers}) + R$$

$$Y = 3.485 + 0.466 (\text{Relationships between students and teachers}) + \\ 0.345 (\text{Teaching behavior of teachers}) + 0.017 (R0)$$

Within – Class Model

$$B00 = 3.485 + R0$$

$$B01 = 0.466 + R1$$

$$B02 = 0.345 + R2$$

Within – School Model

$$Y = G000 + G001 (\text{School policy}) + U00$$

$$Y = 3.481^{***} + 0.778 (\text{School policy}) + 0.344 (U00)$$

Within – School Model

$$G000 = 3.481 + R0$$

$$G001 = 0.778 + R1$$

Keywords: Public mind, Multi-level factors, Multi-level analysis

บทนำ

สภาพการณ์ปัจจุบันเป็นยุคแห่งความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ทำให้สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ต้องเร่งพัฒนาให้ทันกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง กระแสการเร่งพัฒนาด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยอย่างใหญ่หลวง ทำให้คนไทยส่วนใหญ่หันไปสนใจเรื่องของปากท้องของตนเองมากยิ่งขึ้นความคิดที่เกี่ยวข้องกับสังคมส่วนรวมและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ลดน้อยลง (บุญสม หรรษาศิริพจน์, 2555 : 6) จากผลการสำรวจสถานภาพคุณธรรมของประชาชนในสังคมไทยด้านจิตสาธารณะหรือจิตอาสา พบว่า ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี จะมีจิตสาธารณะต่ำกว่าช่วงอายุอื่น และผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีจิตสาธารณะต่ำกว่าการศึกษาในระดับอื่น ๆ และมีความเอนเอียงของความคิดและพฤติกรรมด้านความมีจิตสาธารณะในประเด็น “การช่วยเหลือผู้อื่นไม่ใช่น้ำใจของข้าพเจ้า” มากที่สุด (มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. ศูนย์วิจัยเอบแคคนวัตกรรมทางสังคม การจัดการและธุรกิจ, 2551 : 56) สำหรับจิตสาธารณะเป็นความรับผิดชอบซึ่งเกิดขึ้นจากภายใน คือ ความรู้สึกนึกคิด จิตใต้สำนึก ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งอยู่ในจิตและส่งผลสู่การกระทำภายนอก (ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร, ประทีป จินจี้ และทัศนยา ทองภักดี, 2547 : 1)

โรงเรียนในฐานะสถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่โดยตรงในการให้การศึกษา การอบรมเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองดีเพื่อเป็นกำลังของสังคม นอกจากจะให้ความรู้ทางวิชาการและฝึกทักษะความสามารถในด้านต่าง ๆ แล้ว โรงเรียนยังมีหน้าที่พัฒนาค่านิยมที่ดีงามให้แก่เด็กและเยาวชน ช่วยปรับพฤติกรรม พัฒนาให้มีพฤติกรรมที่รับผิดชอบต่อสังคม เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 24 (4) ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้คุณภาพและมาตรฐานไว้ โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ให้ความสำคัญกับ “จิตสาธารณะ” โดยกำหนดให้จิตสาธารณะเป็นหนึ่งในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งจิตสาธารณะนี้จะติดตัวเขาไปจนเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในสังคม และร่วมสร้างสังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 30)

ผู้วิจัยเห็นว่า การมีจิตสาธารณะของนักเรียนเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง โดยเฉพาะนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแต่ผู้วิจัยเลือกมาเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งยังมีความเป็นเด็กอยู่มาก เพราะนักเรียนวัยนี้รู้จักการมีจิตสาธารณะซึ่งเป็นนามธรรมและยังอยู่ในช่วงวัยที่ปลูกฝังได้ง่าย ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลที่สำคัญต่อการปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ และจะเป็นพื้นฐานของการศึกษาในขั้นสูงต่อไป และในการศึกษาครั้งนี้ใช้สถิติพหุระดับนี้เพราะสามารถอธิบายหรือทำนายตัวแปรตามได้ครอบคลุมและทำให้ผลการวิเคราะห์มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียนและระดับโรงเรียนกับการมีจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียน ที่ส่งผลกระทบต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับห้องเรียน และปัจจัยระดับโรงเรียน ที่ส่งผลกระทบต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดเชียงราย

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่า ปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียน มีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการมีจิตสาธารณะของนักเรียน ปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียน มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง นำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม การพัฒนาและปลูกฝังจิตสาธารณะให้แก่แก่นักเรียนต่อไป

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละระดับกับการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดเชียงราย
2. ตัวแปรอิสระระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียน อย่างน้อยหนึ่งตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดเชียงราย
3. ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับห้องเรียน และปัจจัยระดับโรงเรียนส่งผลกระทบต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2557 จำนวนทั้งสิ้น 6,018 คน จากทั้งหมด 41 โรงเรียน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา มี 2 ตัวแปร ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้
 - 1.1 ตัวแปรอิสระระดับนักเรียน มีจำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ การขัดเกลาทางสังคม การมองโลกในแง่ดี การมีความรู้สึกรับผิดชอบ และการเห็นคุณค่าในตัวเอง
 - 1.2 ตัวแปรอิสระระดับห้องเรียน มีจำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และพฤติกรรมการสอนของครู
 - 1.3 ตัวแปรอิสระระดับโรงเรียน มีจำนวน 1 ตัวแปร ได้แก่ นโยบายสถานศึกษา
2. ตัวแปรตาม คือ การมีจิตสาธารณะของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรที่ทราบจำนวนของประชากรของ Taro Yamane ที่ความเชื่อมั่น 95% มีค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มร้อยละ 2 เมื่อแทนสูตรได้กลุ่มตัวอย่างเป็น 1,796 คน แต่เพื่อให้การวิจัยมีความแม่นยำมากขึ้น ผู้วิจัยได้เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็น 1,822 คน และเนื่องจากในการวิเคราะห์หุ้ระดับควรมีขนาดกลุ่มตัวอย่างไม่ต่ำกว่า 1,200 คน จะช่วยให้การประมาณค่าความชันและจุดตัดมีความเหมาะสมและค่าใกล้เคียงค่าที่แท้จริง

2. ดำเนินการแบ่งกลุ่มประชากรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดเชียงราย จำแนกโรงเรียนออกตามเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งมีทั้งหมด 4 เขตพื้นที่การศึกษา โดยในแต่ละเขตแบ่งออกตามอำเภอ มีอำเภอทั้งหมด 18 อำเภอ ประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน 3 อำเภอ เขต 2 จำนวน 5 อำเภอ เขต 3 จำนวน 5 อำเภอ และเขต 4 จำนวน 5 อำเภอ

3. ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้อำเภอเป็นหน่วยในการสุ่ม (Sampling Unit) มีเขตพื้นที่การศึกษาเป็นชั้น (State) โดยกำหนดสัดส่วน $\frac{1}{2}$ ของจำนวนเขตพื้นที่ทั้งหมดได้จำนวน 18 อำเภอ สามารถคิดสัดส่วน โดยการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ดังนี้ อำเภอในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 = $\frac{3}{18} \times 11 \approx 2$ เขต 2 = $\frac{5}{18} \times 11 \approx 3$ เขต 3 = $\frac{5}{18} \times 11 \approx 3$ และ เขต 4 = $\frac{5}{18} \times 11 \approx 3$

ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากแบบไม่แทนที่ เพื่อสุ่มอำเภอที่กำหนดเป็นหน่วยการสุ่มในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาตามสัดส่วนของอำเภอที่คำนวณได้

4. ทำการสุ่มโรงเรียนในแต่ละอำเภอ ได้จำนวน 14 โรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย โดยกำหนดสัดส่วน $\frac{1}{2}$ ของจำนวนโรงเรียน ใช้การจัดสลากรโรงเรียนในแต่ละอำเภอโดยสุ่มแบบไม่แทนที่ได้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนตามการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,822 คน

เขต	จำนวนประชากร			จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
	โรงเรียน	ห้องเรียน	นักเรียน	โรงเรียน	ห้องเรียน	นักเรียน
1	11	51	1914	3	17	609
2	11	39	1262	7	35	873
3	8	40	1505	1	2	46
4	11	43	1337	3	10	294
รวม	41	173	6018	14	54	1822

5. ทำการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์พหุระดับ Multi-Level Analysis

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถาม มีทั้งหมด 3 ส่วน แล้วนำไปตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องและความครอบคลุมของแบบสอบถามกับนิยามปฏิบัติการ แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.6 ถึง 1 คัดเลือกไว้ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เกณฑ์การพิจารณา คือ มีค่าสัมประสิทธิ์ Alpha ตั้งแต่ .8 ขึ้นไป มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. จัดเตรียมแบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือในการวิจัยให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลยื่นต่อผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพร้อมทั้งขอความร่วมมือครูที่เกี่ยวข้องช่วยอนุเคราะห์ชี้แจงให้นักเรียนทำแบบสอบถามด้วยความเข้าใจ จากนั้นนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการดำเนินการไปเก็บแบบสอบถาม
3. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงผู้วิจัยตรวจสอบแบบวัดและแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาหลังจากคัดเลือกแบบวัดและแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์
4. นำแบบวัดและแบบสอบถามที่ได้จากการดำเนินการทำการลงรหัสและนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานและรายงานผลการวิจัยต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความสัมพันธ์

1.1 ปัจจัยระดับนักเรียน พบว่า ปัจจัยระดับนักเรียน ได้แก่ การขัดเกลาทางสังคม การมองโลกในแง่ดี การมีความรู้สึกรับผิดชอบ การเห็นคุณค่าในตัวเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสาธารณะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .830, .474, .747 และ .758 ตามลำดับ

1.2 ปัจจัยระดับห้องเรียน พบว่า ปัจจัยระดับห้องเรียน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู พฤติกรรมการสอนของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสาธารณะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .861 และ .741 ตามลำดับ

1.3 ปัจจัยระดับโรงเรียน พบว่า ปัจจัยระดับโรงเรียน ได้แก่ นโยบายสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสาธารณะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .973

2. การวิเคราะห์พหุระดับ

2.1 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียน (Within – Student Analysis)

ผลการทดสอบอิทธิพลคงที่ (Fixed Effects) พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมการมีจิตสาธารณะของนักเรียน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการขัดเกลาทางสังคม การมองโลกในแง่ดี การมีความรู้สึกรับผิดชอบ และการเห็นคุณค่าในตัวเอง มีค่าเท่ากับ 3.524, 0.269, 0.075, 0.188 และ 0.425 ซึ่งส่งผลทางบวกต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผลของปัจจัยที่นักเรียนได้รับการขัดเกลาทางสังคม การมองโลกในแง่ดี มีความรู้สึกรับผิดชอบ และการเห็นคุณค่าในตัวเองจะทำให้นักเรียนมีการมีจิตสาธารณะดีขึ้น

ผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม (Random Effects) พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมการมีจิตสาธารณะของนักเรียน มีค่าความแปรปรวนระหว่างนักเรียนเท่ากับ 0.078 มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของ การมองโลกในแง่ดี การมีความรู้สึกรับผิดชอบ และการเห็นคุณค่าในตัวเอง มีค่าความแปรปรวนระหว่างนักเรียนเท่ากับ 0.006, 0.030, และ 0.083 ตามลำดับ มีค่าความแปรปรวนระหว่างนักเรียนมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยการขัดเกลาทางสังคม มีค่าความแปรปรวนระหว่างโรงเรียนเท่ากับ 0.026 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า มีปัจจัยอื่น ๆ ในระดับที่สูงกว่าระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะ

2.2 การวิเคราะห์ระดับห้องเรียน (Within – Class Analysis) เป็นการวิเคราะห์โมเดลสมมติฐาน (Hypothetical Model)

ผลการทดสอบอิทธิพลคงที่ พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 3.485 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยการมีจิตสาธารณะของนักเรียนระหว่างห้องเรียนเป็นค่าที่แตกต่างไปจากศูนย์และเป็นค่าที่มีความสำคัญ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และพฤติกรรมการสอนของครู มีค่าเท่ากับ 0.466 และ 0.395 ตามลำดับ ซึ่งส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะ

ของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม พบว่า ส่วนที่เหลือของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการมีจิตสาธารณะ มีค่าความแปรปรวนระหว่างห้องเรียนเท่ากับ 0.017, 0.006, 0.030, 0.074 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการมองโลกในแง่ดี ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยการขัดเกลาทางสังคม มีค่าความแปรปรวนระหว่างโรงเรียนเท่ากับ 0.026 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า มีปัจจัยอื่น ๆ ในระดับที่สูงกว่าระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนและพฤติกรรมการสอนของครู

2.3 การวิเคราะห์ระดับโรงเรียน (Within – School Analysis) เป็นการวิเคราะห์โมเดลสมมติฐาน

ผลการทดสอบอิทธิพลคงที่ค่าสัมประสิทธิ์ โดยใช้ค่าเฉลี่ยการมีจิตสาธารณะ เพื่อตรวจสอบผลปัจจัยระดับโรงเรียน พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 3.481 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยการมีจิตสาธารณะของนักเรียนระหว่างโรงเรียนเป็นค่าที่แตกต่างไปจากศูนย์และเป็นค่าที่มีความสำคัญ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการมีนโยบายสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.778 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่า ส่งผลทางบวกต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของสัมพันธภาพของครูกับนักเรียนเท่ากับ 0.469 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่า ส่งผลทางบวกต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการสอนของครูเท่ากับ 0.344 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่า ส่งผลทางบวกต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม พบว่า ส่วนที่เหลือของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการมีจิตสาธารณะ มีค่าความแปรปรวนระหว่างโรงเรียนเท่ากับ 0.017, 0.006, 0.023, 0.066 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการมองโลกในแง่ดี ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยการขัดเกลาทางสังคม มีค่าความแปรปรวนระหว่างโรงเรียนเท่ากับ 0.023 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า มีปัจจัยอื่น ๆ ในระดับที่สูงกว่าระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนและพฤติกรรมการสอนของครู

การอภิปรายผล

1. การมีจิตสาธารณะอยู่ในระดับมาก เนื่องจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ และหนึ่งในห้าประการก็คือ ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างเป็นระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 4) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา ยรรยง ฤกษ์พลอย (2550 : 96) ที่ว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู สอดคล้องกับ กิจกานต์ สมรัตน์ (2555 : 163 – 165) ที่ว่า ตัวแปรระดับนักเรียนส่งอิทธิพลต่อการพัฒนาการของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นวิธีการที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กได้ปฏิบัติต่อเด็กด้วยความยุติธรรมทั้งในด้านความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล เด็กสามารถมีอิสระในด้านความคิดที่เหมาะสม

สมกับวัย สามารถโต้ตอบ มีความเป็นตัวของตัวเอง พ่อแม่หรือผู้ปกครองยอมรับนับถือความสามารถและความคิดของเด็ก ตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก่เด็กตามโอกาสอันเหมาะสม จะเห็นได้ว่า มีปัจจัยหลากหลายที่มีผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียน ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู เจตคติต่อการเรียน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์

2.1 ปัจจัยระดับนักเรียน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างปัจจัยระดับนักเรียนแต่ละตัวแปร กับการมีจิตสาธารณะของนักเรียน พบว่า ปัจจัยระดับนักเรียน ได้แก่ การขัดเกลาทางสังคม การมองโลกในแง่ดี การมีความรู้สึกรับผิดชอบ การเห็นคุณค่าในตัวเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการมีจิตสาธารณะของนักเรียน

2.2 ปัจจัยระดับห้องเรียน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างปัจจัยระดับห้องเรียนแต่ละตัวแปร กับการมีจิตสาธารณะของนักเรียน พบว่า ปัจจัยระดับห้องเรียน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู พฤติกรรมการสอนของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสาธารณะของนักเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษา พรพรม พรรคพวก (2550 : 12) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความสามารถของตน การคล้อยตามผู้อื่น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับจิตสาธารณะโดยรวมมีความสัมพันธ์กัน

2.3 ปัจจัยระดับโรงเรียน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างปัจจัยระดับโรงเรียนแต่ละตัวแปรกับการมีจิตสาธารณะของนักเรียน พบว่า ปัจจัยระดับโรงเรียน ได้แก่ นโยบายสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมีจิตสาธารณะของนักเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภารติ อนันต์นาวิ (2548 : 96) ที่ได้ว่า บรรยากาศของโรงเรียนเป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา ส่วนนโยบายและการบริหาร อาจเป็นเพราะนโยบายของผู้บริหารคงจะยังไม่ชัดเจนหรือได้ลงลึกถึงการส่งเสริมความสามารถในการคิดของนักเรียนเท่าที่ควร ดังนั้นเจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และด้านบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะได้เป็นอย่างดี

3. การวิเคราะห์พระดัม

3.1 การวิเคราะห์ระดับนักเรียน

ค่าเฉลี่ยรวมการมีจิตสาธารณะของนักเรียน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการขัดเกลาทางสังคม การมองโลกในแง่ดี การมีความรู้สึกรับผิดชอบ และการเห็นคุณค่าในตัวเอง มีค่าเท่ากับ 3.524, 0.269, 0.075, 0.188 และ 0.425 แสดงว่า ปัจจัยมีผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษา พิริยา นิลมาต (2550 : 74-75) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เยาวชนเกิดจิตสำนึกสาธารณะ ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พฤติกรรมการสอนของครู คุณธรรม จริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และปัจจัยที่ส่งเสริมให้เยาวชนมีจิตสำนึกสาธารณะต่ำ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยละเลย ซึ่งปัจจัยดังกล่าวล้วนแล้วแต่มีจุดกำเนิดจากครอบครัว

3.2 การวิเคราะห์ระดับห้องเรียน เป็นการวิเคราะห์โมเดลสมมติฐาน

ค่าเฉลี่ยการมีจิตสาธารณะของนักเรียน พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 3.485 ซึ่ง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่า การมีจิตสาธารณะของนักเรียนระหว่างห้องเรียน
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และพฤติกรรมการสอนของครูส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของ
นักเรียนสอดคล้องกับ พรพรหม พรคพวก (2550 : 19) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้
ความสามารถของตน การคล้อยตามผู้อื่น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียน
กับเพื่อน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับจิตสาธารณะโดยรวมมีความสัมพันธ์กัน

3.3 การวิเคราะห์ระดับโรงเรียน เป็นการวิเคราะห์โมเดลสมมติฐาน

ค่าเฉลี่ยการมีจิตสาธารณะของนักเรียน พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 3.481 ซึ่ง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่า การมีจิตสาธารณะของนักเรียนระหว่างโรงเรียน การมีนโยบาย
ของสถานศึกษา ส่งผลทางบวกต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียน สอดคล้องกับ อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2552
: 30) ให้ข้อเสนอแนะว่า มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีกิจกรรมนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาได้ร่วมโดยเฉพาะกิจกรรม
สร้างจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ส่งเสริมนักเรียนตระหนักถึงการทำประโยชน์เพื่อสังคม
ส่วนรวม มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูหรือผู้ปกครองควรปลูกฝังและส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ เช่น การปฏิบัติตนให้
เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านการมีน้ำใจ การช่วยเหลือผู้อื่น
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้มีการปลูกฝังและส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียน และ
จะต้องดำเนินการควบคู่กัน ครูจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ในทางบวกกับนักเรียน และเพื่อเป็นการส่งเสริมที่ส่งผล
ค่อนข้างถาวรควรจัดเป็นนโยบายของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาจากบริบทโรงเรียนที่แตกต่างกันหรือหลากหลาย เช่น ระดับการศึกษา ลักษณะ
ของพื้นที่โรงเรียน เป็นต้น
2. ควรศึกษาตัวแปรระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียนอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากที่ผู้
วิจัยได้ทำการวิจัย เพื่อให้เกิดปัจจัยที่หลากหลายยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2558, จาก <http://lowersecondarymath.ipst.ac.th/wp-content/uploads/2015/PDF/Curriculum%202551.pdf>
- กิจกานต์ สมรัตน์. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดศรีสะเกษ : การวิเคราะห์โมเดลโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝงพหุระดับ. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- บุญสม หาราชศิริพจน์. (2555). การพัฒนาเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตในมิติความสุข. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.
- พรพรหม พรศพวก. (2550). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยาเขตกรุงเทพตะวันออก. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
- พิริยา นิลมาตร. (2550). การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- การดี อนันต์นาวิ. (2548). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.
- ยรรยง ภูทองพลอย (2550). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาฬสินธุ์. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ศรีสะเกษ.
- มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ศูนย์วิจัยเอบแคนวัตกรรมทางสังคม การจัดการและธุรกิจ. (2551). รายงานผลการสำรวจเรื่อง สถานภาพคุณธรรมของประชาชนในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร, ประทีป จินนี และทัศนาก ทอภักดี. (2547). รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิตสาธารณะ : การศึกษาระยะยาว. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2552). รายงานการเสนอผลงานวิจัยเรื่อง จิตสาธารณะนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.